

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Горач О.О., Балабанова І.О., Пелих Н.Л., Новікова Н.В., Каращук Г.В.

СТАНДАРТИЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТА ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Навчальний посібник

Кропивницький - 2024

УДК 006(076.5)

К 66

Горач О.О., Балабанова І.О., Пелих Н.Л., Новікова Н.В., Карашук Г.В. Стандартизація сільськогосподарської та харчової продукції / О.О. Горач, І.О. Балабанова, Н.Л. Пелих, Н.В. Новікова, Г.В. Карашук, Херсон: ХДАЕУ, 2024. 483 с.

Рецензенти:

Пешук Л.В. – доктор сільськогосподарських наук професор, професор кафедри харчових технологій Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Крамаренко Д.П. – кандидат технічних наук, доцент кафедри готельного і ресторанного бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Бартків Л.Г. – кандидат технічних наук, заступник генерального директора з наукової роботи державного підприємства «Київський обласний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації»;

Жужа О.О. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, головний агроном Південно-Східного регіону ТОВ «Лімагрейн Україна».

Навчальний посібник містить загальні відомості про стандартизацію, сертифікацію, технічне регулювання, оцінку відповідності в Україні, що їх представлено в вигляді схем, таблиць, рисунків, графіків. Крім того, він містить комплекс питань для самоконтролю, тестові вправи та практичні завдання.

Навчальний посібник адресовано здобувачам, викладачам вищих навчальних закладів з підготовки бакалаврів та магістрів спеціальностей 181 Харчові технології, 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, агрономічних та економічних спеціальностей усіх форм навчання, а також учням професійних коледжів, технікумів, слухачам системи підвищення кваліфікації та перепідготовки.

ISBN

© Горач О.О., 2024

© Балабанова І.О., 2024

© Пелих Н.Л., 2024

© Новікова Н.В., 2024

© Карашук Г.В., 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ 1. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ, ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	9
1.1. Мета, завдання та функції стандартизації	9
1.2. Міжнародна та національна організації зі стандартизації	13
1.3. Національна система стандартизації України	17
1.4. Методичні принципи стандартизації	21
1.5. Методи стандартизації	23
1.6. Національний орган стандартизації	25
1.7. Категорії та види стандартів	27
1.8. Порядок розробки стандартів	35
1.9. Загальні вимоги до змісту розділів технічних умов, їх реєстрація	38
1.10. Сертифікація, як складова частина діяльності технічного регулювання. Мета сертифікації	40
1.11. Стандартизація термінів у галузі сертифікації. Види сертифікації	42
РОЗДІЛ 2. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	49
2.1. Державна класифікація стандартів, порядок їх розробки і впровадження	49
2.2. Визначення вгодованості великої рогатої худоби	57
2.3. Свині. Визначення вгодованості свинопоголів'я для забою і м'яса свинини	73
2.4. Коні, вівці і кози. Визначення вгодованості забійних коней, овець і кіз	81
2.5. Сільськогосподарська птиця. Стандартизація продуктів птахівництва	90
2.6. Кролики. Визначення вгодованості забійних тварин і стандартизація продуктів кролівництва	98
2.7. Стандартизація коров'ячого молока та продуктів його переробки	102
2.8. Стандартизація продуктів бджільництва	114
РОЗДІЛ 3. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	128
3.1. Значення стандартів у підвищенні показників якості продукції рослинництва	128
3.2. Основні терміни на зерно та показники його якості	130

3.3. Стандартизація та показники якості зернових і зернобобових культур	137
3.4. Стандартизація та показники якості насіння олійних культур	173
3.5. Стандартизація та показники якості плодоовочевої і ягідної продукції	183
3.6. Сертифікація органічної продукції в галузі рослинництва	199
РОЗДІЛ 4. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ	209
4.1. Державне регулювання щодо безпеки харчових продуктів	209
4.2. Державне забезпечення безпечності та якості харчових продуктів	212
4.3. Державні органи, що забезпечують розробку, затвердження та впровадження санітарних заходів щодо безпечності та якості харчових продуктів	213
4.4. Вимоги до виробництва харчових продуктів	217
4.5. Обіг харчових продуктів	226
4.6. Харчові продукти, заборонені до імпорту	231
4.7. Стандартизація харчових продуктів	243
4.8. Показники якості і параметри безпечності харчових продуктів	247
РОЗДІЛ 5. МЕТРОЛОГІЯ. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ МЕТРОЛОГІЇ. ОСНОВИ ТЕХНІЧНИХ ВИМІРЮВАНЬ	263
5.1. Законодавство України про метрологію та метрологічну діяльність	263
5.2. Метрологічна система України	264
5.3. Національна метрологічна служба	269
5.4. Оцінка відповідності та повірка засобів вимірювальної техніки	273
5.6. Метрологічний нагляд	287
5.7. Фінансування метрологічної діяльності	288
5.8. Метрологічне забезпечення виробництва продукції аграрно-промислового комплексу	289
РОЗДІЛ 6. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	295
Практична робота № 1 Суть стандартизації та сертифікації, їх мета і задачі. Основні положення	295
Практична робота № 2	
Теоретичні та методичні основи стандартизації та сертифікації	302
Практична робота № 3	
Визначення вгодованості великої рогатої худоби	306
Практична робота № 4	
Вимоги державного стандарту до молока, яке заготовлюється	313
Практична робота № 5	

Оцінка партії зерна	325
Практична робота № 6	
Відбір зразків для оцінки якості та аналітичної проби плодів і овочів	336
Практична робота № 7	
Сертифікація послуг громадського харчування	343
Практична робота № 8	
Правила до проведення сертифікації систем забезпечення якості послуг громадського харчування на підставі Законів України	360
Практична робота № 9	
Державна метрологічна система України, її структура та функції	375
Практична робота № 10	
Законодавчо-нормативна база у сфері метрології	378
ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ	381
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	383
СЛОВНИК ТЕРМІНІВ	393
ДОДАТКИ	404
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	474